

Στρατηγός (ε.α.) Μιχαήλ Κωσταράκος
Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΘΑ
Πρώην Πρόεδρο ΠΣΕ/ΕΕ

ATHENS TRANSATLANTIC FORUM – IDIS

*****

Event 2/4

“ΥΠΕΡΑΤΛΑΝΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ”

*****

Αθήνα, 5 Μαΐου 2022

Το άρθρο/ανάρτηση αποτελεί την ελληνική μετάφραση (μετάφραση - επιμέλεια από την Ανθυπασπιστή ΠΑ κ. Αννα Χλωρού) της παρέμβασής μου (στα αγγλικά) στη διεθνή συζήτηση-σεμινάριο που διοργανώθηκε την 5^η Μαΐου από το Institute of International Relations (ΙΔΙΣ) με θέμα «Υπερατλαντικές Σχέσεις μετά τον πόλεμο στην Ουκρανία» στα πλαίσια της διοργάνωσης του ATHENS SECURITY FORUM.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητοί φίλοι,

Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση συμμετοχής σε αυτό το εξαιρετικά ενδιαφέρον γεγονός.

Η εξωφρενική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας ήταν ένα σοκ που έφερε πίσω στο ξέφωτο τη βαρβαρότητα της ζούγκλας, αλλά εκτός από αυτό, τις τελευταίες ημέρες έχουμε δει μια σειρά γεγονότων και εξελίξεων που αναμένονταν επίσης για χρόνια να συμβούν:

- Το NATO, έχοντας ένα σαφές στρατιωτικό DNA στα γονίδιά του, βρήκε και πάλι την κατάλληλη ευκαιρία, αναζωογονήθηκε λόγω της ρωσικής εισβολής και άρχισε να σχεδιάζει και να αναπτύσσει δυνατότητες στην ανατολική πλευρά του σύμφωνα με τα σχέδιά του, συντονίζοντας ταυτόχρονα την παροχή βαρέων και εξελιγμένων όπλων στην Ουκρανία για να υπερασπιστεί τον εαυτό της.

- Η καθυστερημένη γέννηση της γεωπολιτικής Ευρώπης. Αυτό για το οποίο μιλάμε εδώ και χρόνια: με αίσθηση του σκοπού και χρησιμοποιώντας όλα τα μέσα και τη μόχλευση για να υποστηρίξουμε τους πολιτικούς της στόχους.
- Η ΕΕ ενάντια σε όλες τις προβλέψεις, ενήργησε εξαιρετικά γρήγορα και με πρωτοφανή αποφασιστικότητα, σπάζοντας πολλά ταμπού. Αναμφίβολα, προχωρήσαμε περισσότερο σε μια εβδομάδα απ' ό,τι σε δεκαετίες συζητήσεων. Όλα αυτά αποδεικνύουν ότι όταν η κρίση χτυπήσει, οι Ευρωπαίοι ενώνονται και επικαλούνται και αναπτύσσουν μια ισχυρή συλλογική βούληση να υπερασπιστούν τις αξίες και τα συμφέροντά τους από κάθε μορφή επίθεσης. Φαίνεται ότι οι Ευρωπαίοι είναι έτοιμοι να πληρώσουν οποιοδήποτε τίμημα απαιτείται, επιπλέον από διάφορα οικονομικά μέτρα και κυρώσεις. Είναι το τίμημα της ελευθερίας.
- Ενίσχυσε τη διατλαντική αλληλεγγύη, η οποία δεν ήταν στα καλύτερά της πριν από την κρίση, αν και η εκλογή του κ. Μπάιντεν έφερε πιο κοντά τις ΗΠΑ και την ΕΕ. Πολλά πράγματα συνέβησαν από τότε.

Πριν εξετάσουμε τη εκτιμώμενη διατλαντική ημερήσια διάταξη μετά την ουκρανική κρίση, πρέπει να αναφέρουμε ορισμένα γεγονότα σχετικά με τον τρόπο ανάπτυξης της διατλαντικής σχέσης τα τελευταία χρόνια. Μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, η Ευρώπη παρέμεινε υποτακτική σε αντάλλαγμα για ένα ασφαλές σημείο κάτω από την αμερικανική αμυντική ομπρέλα. Η συλλογική άμυνα ήταν και εξακολουθεί να αποτελεί ευθύνη του ΝΑΤΟ, και πιστεύω ότι θα παραμείνει ως τέτοια για το προσεχές μέλλον. Αυτό δημιούργησε μια ασυμμετρία ισχυρής ισχύος και στρατιωτικών δυνατοτήτων μεταξύ ΗΠΑ και Ευρώπης. Η αμερικανική ηγεσία δεν είχε πραγματικές αντιρρήσεις για την ελεύθερη και ανέξοδη άμυνα της Ευρώπης μέχρι το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, την 9/11 και την άνοδο της Κίνας, γεγονότα που μετατόπισαν τις προτεραιότητες ασφαλείας των ΗΠΑ στην Ασία, κάνοντας τους Αμερικανούς να συνειδητοποιήσουν ότι δαπανούν πάρα πολλά για μια δεύτερη υφιστάμενη προτεραιότητα και να αρχίσουν να ζητούν «επιμερισμό των βαρών» (το περίφημο 2% του ΑΕΠ) από τους Ευρωπαίους συμμάχους. Ωστόσο, πολλοί Ευρωπαίοι δεν ακολούθησαν, όντας ανίκανοι ή απρόθυμοι να το πράξουν ή υποπτευόμενοι ότι η αύξηση των αμυντικών δαπανών δεν ήταν σύμφωνη με την αύξηση του μέρους τους του ποσοστού συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων. Από την πλευρά τους, οι Ευρωπαίοι αισθάνθηκαν μόνοι και απροστάτευτοι για πρώτη φορά. Δυστυχώς, με λάθος χρονοδιάγραμμα, η πολιτική της προηγούμενης κυβέρνησης των ΗΠΑ έναντι της Ευρώπης, προσπαθώντας να «διαπραγματευτεί» τη μοναδικότητά της και σε μια προσπάθεια να έρθει πιο κοντά στη Ρωσία προκειμένου να την αποσπάσει από τη σχέση της με την Κίνα, έδωσε σε αυτήν την απροσδόκητη κατάσταση μια αίσθηση νέας και επείγουσας ανάγκης.

Είναι σαφές ότι η Ρωσία προσπαθεί να αναθεωρήσει την αρχιτεκτονική ασφαλείας μετά τον Ψυχρό Πόλεμο στην Ευρώπη, ανακτώντας τη σοβιετική σφαίρα επιρροής που έχασε το 1990, όταν κατέρρευσε η Σοβιετική Ένωση. Είναι πλέον σαφές σε όλους ότι το ΝΑΤΟ δεν απειλεί τη Ρωσία. Το ΝΑΤΟ δημιουργήθηκε για να προστατεύσει την Ευρώπη από την ΕΣΣΔ, έργο που ολοκληρώθηκε το 1990 όταν αυτή κατέρρευσε. Η υποτιθέμενη απειλή επέκτασης του ΝΑΤΟ μέχρι τα ρωσικά σύνορα, ένα αμυντικό ρωσικό αφήγημα που ξεκίνησε το 1995, έγινε μια φθηνή δικαιολογία για τα αναθεωρητικά και επεκτατικά όνειρα της Ρωσίας προς τον χώρο που έχασε και ήταν εύκολο να υποστηριχθεί από τον ρωσικό μηχανισμό προπαγάνδας. Δυστυχώς, ο κ. Πούτιν βρήκε μεγάλη βοήθεια λόγω ορισμένων λανθασμένων αναγνώσεων των κατάστασης από την ΕΕ και τις ΗΠΑ.

Προσωπικά πιστεύω ότι η δυνατότητα σύνδεσης ή προσχώρησης της Ουκρανίας στην ΕΕ ανησυχεί περισσότερο τον κ. Πούτιν από την εγγύτητα του ΝΑΤΟ στα σύνορά του. Μια προσοδοφόρα οικονομική και προφανώς πολιτική σχέση ΕΕ-Ουκρανίας ήταν το μεγαλύτερο πρόβλημα και ο φόβος του. Οι τεράστιοι πόροι της Ουκρανίας και οι δυνατότητες των ουκρανικών βιομηχανικών και γεωργικών υποδομών, με την υποστήριξη της ΕΕ, μπορούν να μετατρέψουν την Ουκρανία σε ευημερούσα χώρα. Ωστόσο, μια ευημερούσα, δημοκρατική και χωρίς διαφθορά Ουκρανία, απειλεί το καθεστώς του κ. Πούτιν πολύ περισσότερο από τους πυραύλους του ΝΑΤΟ, και η αυταρχική πολιτική εξουσία του θα τεθεί σε κίνδυνο, μετά από μια πιθανή και ίσως αναπόφευκτη αφύπνιση του λαού του.

Έτσι, υπολόγισε λάθος όπως ο Σαντάμ Χουσεΐν στο παρελθόν, ότι η Δύση είναι «χάρτινη τίγρης» που όρμησε στον «ουκρανικό βάλτο» και με τα δύο πόδια. Και μετά όλα άλλαξαν. Το ΝΑΤΟ έγινε και πάλι η τρομερή στρατιωτική συμμαχία και η ΕΕ ένας σαφώς μη στρατιωτικός, διεθνής πολιτικός και χρηματοπιστωτικός οργανισμός, για πρώτη φορά στην ιστορία του χρηματοδότησε με δισεκατομμύρια ευρώ μέχρι στιγμής, την αγορά και παράδοση όπλων θανατηφόρας βοήθειας στην Ουκρανία, η οποία ήταν το Προπατορικό Αμάρτημα μέχρι σήμερα για τις Βρυξέλλες.

Ξαφνικά, τα κράτη μέλη της ΕΕ συνειδητοποίησαν ότι χρειαζόμαστε ένα κβαντικό άλμα προς τα εμπρός για να αναπτύξουμε μια ισχυρότερη και πιο ικανή ΕΕ που να ενεργεί ως πάροχος ασφάλειας, βασιζόμενη στις θεμελιώδεις αξίες της Ένωσης, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Συνθήκης για την ΕΕ. Αυτό όταν προέκυψε το έργο της Στρατηγικής Πυξίδας και αυτό είναι το θέμα της Στρατηγικής Πυξίδας. Με αυτό, παρουσιάσαμε ένα κοινό στρατηγικό όραμα για την πολιτική ασφάλειας και άμυνας της ΕΕ κατά τα επόμενα 5-10 χρόνια, ξεκινώντας αμέσως την εφαρμογή της. Η πυξίδα παρέχει στην ΕΕ ένα φιλόδοξο σχέδιο δράσης για την ενίσχυση

της πολιτικής της στον χώρο της ασφάλειας και της άμυνας μέχρι το 2030. Αυτή η στρατηγική πυξίδα θα ενισχύσει επίσης τη στρατηγική αυτονομία της ΕΕ και την ικανότητά της να συνεργάζεται με εταίρους για τη διασφάλιση των αξιών και των συμφερόντων της. Η Πυξίδα καλύπτει όλες τις πτυχές της πολιτικής ασφάλειας και άμυνας και είναι δομημένη γύρω από τέσσερις πυλώνες: **δράση, ασφάλεια, επενδύσεις, εταιρικές σχέσεις**. Τα τρία σημαντικότερα σημεία των τεσσάρων πυλώνων είναι:

- Η δημιουργία, έως το 2025, ισχυρής ικανότητας ταχείας ανάπτυξης της ΕΕ έως 5000 στρατευμάτων για διαφορετικούς τύπους κρίσεων και ετοιμότητα ανάπτυξης έως τα μέσα του 2023, 200 πλήρως εξοπλισμένων εμπειρογνομόνων για αποστολή ΚΠΑΑ εντός 30 ημερών,
- Η ανάπτυξη υβριδικών, ομάδων ταχείας αντίδρασης κυβερνοδιπλωματικών καταστάσεων καθώς και εργαλειοθηκών χειρισμού ξένων πληροφοριών και παρεμβολών, καθώς και η δημιουργία πολιτικών διαστήματος, θαλάσσιας και κυβερνοάμυνας για την αντιμετώπιση ενός ευρέος φάσματος απειλών.
- Η δέσμευση των κρατών-μελών να ενισχύσουν σημαντικά τις αμυντικές τους δαπάνες για να ανταποκριθούν στη συλλογική φιλοδοξία μας να μειώσουμε τα κρίσιμα κενά ικανοτήτων.

Έχοντας κατά νου ότι η δύναμη της Ένωσής μας, καθώς και η ασφάλεια της Δύσης βρίσκονται στην ενότητα, την αλληλεγγύη και την αποφασιστικότητα, στρεφόμαστε στη σχέση μεταξύ ΕΕ και ΝΑΤΟ. Οι δύο οργανισμοί πρέπει να συνεργαστούν για να προωθήσουν την ειρήνη και τη σταθερότητα στον ευρωατλαντικό χώρο. Στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι η ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα αποτελεί επίσης σαφή στρατηγικό στόχο για το ίδιο το ΝΑΤΟ και μακροχρόνιο αίτημα των ΗΠΑ, τότε είναι σαφές ότι οι αμυντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ δεν υπονομεύουν το ΝΑΤΟ, αλλά μάλλον το ενισχύουν. Τα βασικά λόγια της σχέσης ΕΕ-ΝΑΤΟ είναι η αμοιβαία ενίσχυση και ο επιμερισμός των βαρών. Τον ερχόμενο Ιούνιο, στη Σύνοδο Κορυφής της Μαδρίτης, το ΝΑΤΟ αναμένεται να ξεκινήσει τη νέα Στρατηγική του Σύλληψη (Strategic concept) που σχετίζεται άμεσα με τη συνεχιζόμενη γεωπολιτική κατάσταση και λαμβάνοντας υπόψη τη Στρατηγική Πυξίδα της ΕΕ.

Αυτή είναι μια κρίσιμη στιγμή για την ΕΕ. Είναι επίσης καιρός η Ευρωπαϊκή Ένωση να συζητήσει και να αποφασίσει τι θέλει να είναι. Η Στρατηγική Πυξίδα είναι μια καλή αρχή και ωθεί την ΕΕ προς τη σωστή κατεύθυνση. Για να παραθέσω τα λόγια του Υπατου Εκπροσώπου/Αντιπροέδρου της ΕΕ HRVP Borrell: «Πρέπει να βάλουμε περισσότερη άμυνα και ασφάλεια στη νοοτροπία μας και να σταματή-

σουμε τις θεολογικές συζητήσεις σχετικά με τη στρατηγική αυτονομία. Πρέπει να δαπανήσουμε περισσότερα, αλλά πάνω απ' όλα πρέπει να δαπανήσουμε καλύτερα... Για να αποφύγει να βρίσκεται στο έλεος των άλλων, η ΕΕ πρέπει να γίνει ένας πραγματικά παγκόσμιος παράγοντας...»

Ξαναγυρίζοντας στην ουκρανική κρίση: Κλείνοντας τις τάξεις μας θα αντιμετωπίσουμε με αξιοσημείωτη αλληλεγγύη και αποφασιστικότητα την απάνθρωπη βίαιη εισβολή που πραγματοποίησε η Ρωσία, μέχρι να τελειώσει ο πόλεμος και να αποκατασταθεί (όταν αποκατασταθεί) η ειρήνη και η σταθερότητα στην περιοχή.

Και μετά τι θα γίνει; Αυτή η αλληλεγγύη πρέπει να διατηρηθεί εάν θέλουμε να διατηρήσουμε τη διεθνή τάξη που βασίζεται στις αξίες μας και να αποφύγουμε περιττές τριβές και αντιπαραθέσεις που θα καταστρέψουν τα απαραίτητα για την επιβίωση του δυτικού διατλαντικού δεσμού.

Εάν δεν αντιμετωπιστεί έξυπνα, η επανεμφάνιση της Ευρώπης ως παγκόσμιου διπλωματικού και στρατιωτικού παράγοντα μπορεί να φέρει πίσω τα ερωτήματα και τις αντιδράσεις που τέθηκαν το 1998, όταν οι ΗΠΑ ήθελαν η Ευρώπη να κάνει περισσότερα για την άμυνά της και να έχει ικανές ένοπλες δυνάμεις, εφόσον αυτές οι διατλαντικές ρυθμίσεις ασφαλείας παραμένουν συμβατές με τις απαιτήσεις ασφαλείας της κατάστασης ασφάλειας και να αποφύγουν τα τρία D (Decoupling - αποσύνδεση από το NATO – Duplication - διπλασιασμό αμυντικών πόρων – ή Discrimination - διακρίσεις κατά των συμμάχων εκτός ΕΕ). Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής των ΗΠΑ θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν και να αποδεχτούν ότι μια ισχυρή ήπειρος που είναι σε θέση να υπερασπιστεί τα συμφέροντά της και να πολεμήσει τις δικές της μάχες θα ωφελήσει την Ουάσινγκτον περισσότερο από μια διχασμένη και αδύναμη. Στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι η ενίσχυση του ευρωπαϊκού πυλώνα αποτελεί επίσης σαφή στρατηγικό στόχο για το ίδιο το NATO και μακροχρόνιο αίτημα των ΗΠΑ, τότε είναι σαφές ότι οι αμυντικές πρωτοβουλίες της ΕΕ δεν υπονομεύουν το NATO, αλλά μάλλον το ενισχύουν. **Μια ισχυρότερη και πιο ικανή ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας** θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και διατλαντική ασφάλεια και θα είναι συμπληρωματική προς το NATO, το οποίο παραμένει το θεμέλιο της Συλλογικής Άμυνας για τα μέλη του. Η Πυξίδα θα εντείνει επίσης την υποστήριξη για την παγκόσμια τάξη που βασίζεται σε κανόνες, με τα Ηνωμένα Έθνη στον πυρήνα της.

Περνώντας σε ένα άλλο σημείο τώρα, φαίνεται ότι η Ουάσινγκτον έχει ξεχάσει πώς η οικονομική συνεργασία μπορεί να εξυπηρετήσει γεωπολιτικούς σκοπούς. Μετά τον Β' ΠΠ, το Σχέδιο Μάρσαλ (και ίσως το Σύστημα Ισοτιμιών Bretton Woods) και

όχι η αμερικανική στρατιωτική δύναμη ήταν ο κύριος λόγος για τον οποίο η αμερικανική κυριαρχία στη Δυτική Ευρώπη δημιούργησε στενούς και εξαρτησιακούς πολλές φορές γεωπολιτικούς δεσμούς με συμμάχους. Σήμερα, η Ευρώπη δεν είναι κατεστραμμένη από την πολεμική περίοδο. Παρά τη σημασία της ως στρατηγικού συμμάχου, η ΕΕ είναι επίσης ο μεγαλύτερος εταίρος εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων και απαιτεί να αντιμετωπιστεί ως τέτοια από τις ΗΠΑ, σε μια κοινή πορεία προς την ανάπτυξη και την ευημερία.

Μετά το τέλος του πολέμου, η Ουκρανία και οι γειτονικές χώρες, καθώς και τα μεταναστευτικά προβλήματα και οι καταστραμμένες ουκρανικές υποδομές και τα σχετικά κοινωνικά προβλήματα, θα απαιτήσουν μεγάλο μέρος κεφαλαίων και των επενδύσεων (εκτιμάτε μεταξύ 200-500 δις ευρώ), αν θέλουμε να κάνουμε μια επιτυχημένη και αποτελεσματική επιστροφή στην Ουκρανία και στην παρακείμενη περιοχή. Και δεν υπάρχει καλύτερος συνεργάτης για αυτόν τον στόχο από τον μεγαλύτερο ανθρωπιστικό και αναπτυξιακό πάροχο του κόσμου, τη βασίλισσα της "έξυπνης Ισχύος" της ΕΕ.

Αλλά η ίδρυση του διατλαντικού συνδέσμου δεν αποτελεί ζήτημα κεφαλαίων. Όπως όλες οι συμμαχίες και οι συνασπισμοί χρειάζονται μια συγκεκριμένη συγκολλητική ουσία που δεν είναι τίποτα περισσότερο από την εμπιστοσύνη μεταξύ των μελών της και η εμπιστοσύνη πρέπει να δημιουργηθεί με την πάροδο του χρόνου και μέσα από κρίσιμες καταστάσεις στις οποίες θα αποδειχθεί ο αμοιβαίος σεβασμός μεταξύ του ηγέτη και των ακόλουθων μελών, και αυτό δεν συνέβη στην περίπτωση όπου η αμερικανική κυβέρνηση άρχισε να απειλεί ότι θα αποσυρθεί από το NATO, αποφάσισε να μειώσει την αμερικανική στρατιωτική παρουσία στην Ευρώπη, μαζί με την πρόσφατη αιφνιδιαστική απόσυρση από το Αφγανιστάν που έπιασε τους Συμμάχους εξ απήνης.

Από την άλλη πλευρά, η εισβολή της Ρωσίας έδωσε πίσω στο NATO τον πρωταρχικό στρατιωτικό της ρόλο και την αδιαμφισβήτητη σημασία για την Ευρώπη και τη Δύση γενικά και χαλύβδωσε τη δυτική στρατιωτική συμμαχία και τη διατλαντική σχέση. Πριν εξετάσουμε τη σχέση μεταξύ των δύο οργανισμών, πρέπει να κάνουμε δύο υψίστης σημασίας παραδοχές:

- Το NATO είναι η μεγαλύτερη στρατιωτική συμμαχία στην ανθρώπινη ιστορία, μια τρομερή δύναμη της απaráμιλλης στρατιωτικής δύναμης.
- Η ΕΕ είναι ένας πολιτικός και οικονομικός οργανισμός, ο νούμερο ένα αναπτυξιακός και ανθρωπιστικός δωρητής βοήθειας στον κόσμο με τεράστιες οι-

οικονομικές δυνατότητες και στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης (integrated) πολιτικής της διαθέτει μια τεράστια εργαλειοθήκη που περιέχει μεγάλο αριθμό διαφόρων σημαντικών εργαλείων μεγάλης σημασίας όπως η υγεία, η εκπαίδευση, το κράτος δικαίου, η διπλωματία, η διακυβέρνηση, η επιβολή του νόμου κ.λπ., ενώ οι Ένοπλες δυνάμεις είναι μόνο ένα εργαλείο σε αυτή την τεράστια εργαλειοθήκη.

Το 2016, κατά τη διάρκεια της διακήρυξης της Παγκόσμιας Στρατηγικής της ΕΕ, (EUGS) όταν το NATO και η ΕΕ προσπαθούσαν να καθορίσουν τη σχέση μεταξύ τους, ο μαγική λέξη ξεπήδησε και έσπυσε να χαλαρώσει τις εντάσεις και να χαρακτηρίσει τη σχέση εκείνη τη στιγμή: συμπληρωματικότητα. Αλλά η συμπληρωματικότητα είναι ένα αποτέλεσμα και όχι μια πολιτική ή μια απαιτούμενη ενέργεια. Πολύ σύντομα το νέο σύνθημα της σχέσης της ΕΕ του NATO έγινε: "επιμερισμός των βαρών" και "αμοιβαία ενίσχυση". Με βάση τις παρακάτω παραδοχές ασφαλείας, μπορούμε να συζητήσουμε έναν προτεινόμενο "επιμερισμό των βαρών".

- Οι νέες απειλές και προκλήσεις δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποκλειστικά με διπλωματικά μέσα, επειδή η κατάσταση ασφαλείας έχει γίνει περίπλοκη όχι μόνο στην πολύ στενή γειτονιά μας, στο "οικοσύστημα μας" αλλά παγκοσμίως.
- Απαιτείται η χρήση όλων των μέσων Ισχύος για την αντιμετώπιση των συνεχιζόμενων ή πιθανών κρίσεων και καμία από τις χώρες ή οργανισμούς δεν έχει τη δύναμη ούτε τους πόρους για την αντιμετώπιση αυτών των απειλών και την εκμετάλλευση των ευκαιριών αποκλειστικά μόνη της και οριστικά.

Ο προτεινόμενος "επιμερισμός των βαρών", θα μπορούσε να είναι:

- Η συλλογική υπεράσπιση της Ευρώπης είναι σαφώς ευθύνη του NATO με την ΕΕ σε υποστηρικτικό ρόλο.
- Η προστασία της Ευρώπης και των πολιτών της αποτελεί στρατηγικό καθήκον της ΕΕ. Αυτό αναφέρεται στον έλεγχο των συνόρων, τα αντι-τρομοκρατικά καθήκοντα, το αντι-εγκληματικό, αντι-ναρκωτικό, την εμπορία ανθρώπων και την αποκλειστική ευθύνη των δυνάμεων επιβολής του νόμου (μη στρατιωτικές) που είναι οι κύριοι ανταποκριτές και οι φορείς εκμετάλλευσης.
- Ενώ το NATO διατηρεί το προβάδισμα στη συλλογική άμυνα κατά των στρατιωτικών απειλών, η ΕΕ πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην οικοδόμηση αν-

θεκτικότητας εναντίον μη στρατιωτικών, κυρίως υβριδικών απειλών. Δεδομένου ότι η ΕΕ είναι μια ενιαία αγορά, οποιαδήποτε πράξη ανατροπής ή εξαναγκασμού από έναν ξένο παράγοντα εναντίον ενός μέλους επηρεάζει την ένωση στο σύνολό της και είναι απαραίτητες διπλωματικές και οικονομικές ενέργειες και το ΝΑΤΟ έχει περιορισμένα μέσα για να αντιδράσει και πρέπει να παραμείνει στον υποστηρικτικό ρόλο, ενώ τα μέτρα από τις ΗΠΑ σε αυτές τις περιοχές δεν είναι εγγυημένα. Η ΕΕ έχει επίσης την ικανότητα λόγω του άρθρου 42-7 για την οικοδόμηση ισχυρής αλληλεγγύης εναντίον όλων των μη υβριδικών ή μη στρατιωτικών απειλών και να αντιδράσει ως ένωση που σχεδιάζει εκ των προτέρων μια κοινή πολιτική ενάντια σε τέτοιου είδους απειλές που βασίζονται στην αποτροπή και σίγουρα τα μέτρα αντίποινων.

- Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της θα πρέπει επίσης να αναλάβουν το προβάδισμα στις εκστρατευτικές επιχειρήσεις κυρίως προς τη νότια πλευρά (Μέση Ανατολή και τη Βόρεια Αφρική MENA, Βορειοδυτική - Βόρεια Αφρική MAHREB και στην Αφρική SAHEL) που υποστηρίζονται από την τεράστιες δυνατότητες πληροφοριών, διάφορες στρατιωτικές ικανότητες και ειδικές δυνάμεις του ΝΑΤΟ. Αυτό μπορεί να συμβεί και στον τομέα της ναυτικής ασφάλειας από τη Μεσόγειο ως τον Ινδικό Ωκεανό. Σε περιοχές όπου οι ΗΠΑ έχουν μόνο το προβάδισμα, η ΕΕ θα πρέπει να υποστηρίξει ταυτόχρονα τους στόχους της και την ελευθερία της ναυσιπλοΐας, παράλληλα με την ολοκληρωμένη πολιτική της ΕΕ σε όλες τις χώρες που επηρεάζονται, συμμετέχοντας στην ασφάλεια και τη σταθερότητα των παραθαλάσσιων κρατών.

Προκειμένου να εφαρμοστεί αποτελεσματικά αυτός ο "επιμερισμός των βαρών" και η αμοιβαία ενίσχυση, το κατάλληλο προσωπικό για τις επαφές του προσωπικού, τον συντονισμό και ίσως μια κοινή ομάδα συντονισμού θα πρέπει να δημιουργηθεί, προκειμένου να ευθυγραμμιστούν τα διάφορα σχέδια ανάπτυξης δυνατοτήτων, η διαδικασία σχεδιασμού, η εκτέλεση έργων και αναθεωρήσεων και των δύο οργανισμών.